

Sygn.akt III AUa 597/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Bohdan Bieniek

SO del. Teresa Suchcicka

Protokolant: Emilia Janucik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 maja 2016 r. w B.

sprawy z odwołania S. S. (poprzednio K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawczyni S. S. (poprzednio K.)

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 marca 2015 r. sygn. akt IV U 4412/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 597/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 7 listopada 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), odmówił S. S. (poprzednio K.) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, bowiem komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 28 października 2013 roku uznała wnioskodawczynię za osobę trwale częściowo niezdolną do pracy od urodzenia, a więc niezdolność do pracy nie powstała w okresie składkowym bądź nieskładkowym.

S. S. odwołała się od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do dochodzonego świadczenia. Podniosła, że problemy z układem oddechowym w postaci astmy oskrzelowej zdiagnozowano u niej dopiero w 2013 roku, a zatem w okresie składkowym, nadto od urodzenia występuje u niej upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Nadto wskazała, iż jest niezdolna do pracy w stopniu całkowitym.

Sąd Okręgowy w Olsztynie po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 4 marca 2015 roku oddalił odwołanie.

Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że S. S. urodziła się w dniu (...). W dniu 1 sierpnia 2013 roku wystąpiła do ZUS z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawczyni do stycznia 2007 roku była zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 3 lat i 1 miesiąca, pozostawała w zatrudnieniu w okresie od dnia 1 czerwca 2010 roku do dnia 1 lipca 2013 roku. Sąd Okręgowy wskazał, iż okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia była ocena stanu zdrowia odwołującej, w szczególności zaś ustalenie, czy w okresie zatrudnienia nastąpiło istotne pogorszenie stanu jej zdrowia. Celem ustalenia powyższych okoliczności Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych specjalistów z zakresu pulmonologii, psychiatrii i psychologii. Biegli specjaliści z zakresu psychiatrii i psychologii po zapoznaniu się z aktami sprawy, dokumentacją lekarską oraz po zbadaniu wnioskodawczyni rozpoznali u niej schorzenie szczegółowo wskazane na k. 14 i stwierdzili, że jest ona osobą trwale częściowo niezdolną do pracy od urodzenia z przyczyn psychiatrycznych. Nadto biegli wskazali, że nie nastąpiło u wnioskodawczyni żadne pogorszenie stanu zdrowia psychicznego. Biegły specjalista z zakresu pulmonologii po zapoznaniu się z aktami sprawy oraz dokumentacją lekarską (bez badania odwołującej) rozpoznał u niej astmę oskrzelową przewlekłą lekką dobrze kontrolowaną oraz alergiczne zapalenie błony śluzowej nosa. Zdaniem biegłego, powyższe schorzenia upośledzają sprawność ustroju w stopniu nieznacznym i nie powodują niezdolności do pracy. Wnioskodawczyni nie zgodziła się z opiniami biegłych i wskazała, że leczy się także u lekarza alergologa. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza sądowego z zakresu alergologii, który po zapoznaniu się z aktami sprawy i dokumentacją lekarską (bez badania odwołującej) rozpoznał u niej astmę oskrzelową atopową przewlekłą lekką dobrze kontrolowaną lekami 07-S, alergiczny nieżyt nosa i zapalenie spojówek. W ocenie biegłego specjalisty alergologa, schorzenia te nie czynią odwołującej osobą niezdolną do pracy. S. S. nie zgodziła się również z opinią biegłego alergologa wnosząc o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego tej specjalności. Sąd I instancji wskazał, iż warunki do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określone są w przepisach art. 57 ust. 1 w zw. z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do treści art. 57 ust. 1 w/w ustawy są nimi: niezdolność do pracy (pkt 1), wymagany okres składkowy i nieskładkowy (pkt 2) oraz powstanie niezdolności do pracy w okresach składkowych lub nieskładkowych, bądź nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów (pkt 3). Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 3 lata – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat, lub 4 lat – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat (art. 58 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy). Sąd Okręgowy wskazał, iż orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS odwołująca została uznana za osobę trwale częściowo niezdolną do pracy od urodzenia. Nadto udowodniła okres ubezpieczeniowy w wymiarze 3 lat i 1 miesiąca (pozostawała w zatrudnieniu od dnia 1 czerwca 2010 roku do dnia 1 lipca 2013 roku). Stąd decydujące znaczenie dla oceny zasadności odwołania miało to, czy w okresie jej zatrudnienia nastąpiło pogorszenie stanu jej zdrowia. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem warunek z art. 57 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy spełnia ubezpieczony uznany za częściowo niezdolnego do pracy od dzieciństwa, jeżeli w okresach wymienionych w tym przepisie nastąpiło u niego istotne pogorszenie stanu zdrowia w ramach tego samego stopnia niezdolności do pracy, powodujące samodzielnie utratę zdolności do pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji uzyskanych w wyniku przekwalifikowania zawodowego w czasie prowadzenia działalności stanowiącej tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym. Z przeprowadzonego przez Sąd I instancji dowodu z opinii biegłych specjalistów z zakresu psychiatrii i psychologii wynikało, że wnioskodawczyni jest osobą trwale częściowo niezdolną do pracy od urodzenia, przy czym nie nastąpiło u niej pogorszenie stanu zdrowia. Natomiast biegli pulmonolog oraz alergolog uznali odwołującą za osobę zdolną do pracy. Sąd Okręgowy podzielił sporządzone w sprawie opinie biegłych, uznając że są wiarygodne, rzetelne, należyście uzasadnione oraz zostały wydane przez specjalistów w zakresie zdiagnozowanych u odwołującej chorób, posiadających odpowiednie przygotowanie i doświadczenie zawodowe. Sąd Okręgowy uznał przy tym, że zastrzeżenia odwołującej pod adresem opinii biegłego alergologa nie uzasadniają potrzeby powołania kolejnego biegłego. Nie zawierają one bowiem żadnych konkretnych argumentów, odwołująca nie przedłożyła także nowej dokumentacji medycznej. Na podstawie sporządzonych w sprawie opinii biegłych Sąd I instancji ustalił, że schorzenia, na które cierpi odwołująca powodują u niej trwałą częściową niezdolność do pracy, przy czym w okresie pozostawania przez odwołującą w zatrudnieniu nie nastąpiło istotne pogorszenie stanu jej zdrowia. Z tych względów stwierdził, że S. S. nie spełnia przesłanek do przyznania jej

prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

S. S. zaskarżyła powyższy wyrok w całości. Z apelacji wynika, iż nie godzi się ona z oceną stanu jej zdrowia dokonaną przez biegłych, którą podzielił Sąd I instancji. Nadto skarżąca kwestionowała odmowę dopuszczenia przez Sąd Okręgowy dowodu z opinii kolejnego biegłego specjalisty alergologa pomimo jej wniosku w tym zakresie. S. S. wyraziła także swoje niezadowolenie ze sposobu funkcjonowania ZUS oraz sądów w Olsztynie.

Jak wynika z treści apelacji intencją skarżącej była zmiana zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji ZUS i przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Jak wynika z treści art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Stosownie natomiast do treści art. 58 ust. 1 w/w ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;

2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;

3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;

4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;

Zgodnie z art. 12 ust. 1 w/w ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (art. 12 ust. 2 w/w ustawy), zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3 w/w ustawy).

Poza sporem w niniejszej sprawie było, iż odwołująca S. S. jest osobą niezdolną do pracy w stopniu częściowym od urodzenia, zatem spełnia przesłankę do przyznania prawa do renty określoną w przepisie art. 57 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy. Nie stanowiło również przedmiotu sporu to, że wnioskodawczyni legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 3 lat i 1 miesiąca. Wobec zaś tego, że jest ona uznawana za osobę niezdolną do pracy od urodzenia, spełnia ona także przesłankę do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia określoną w przepisie art. 57 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 58 ust. 1 w/w ustawy.

Kwestią sporną w sprawie było natomiast to, czy w sytuacji wnioskodawczyni zachodzi warunek do uzyskania renty, o jakim mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy. Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał, że zgodnie z utrwalonym

orzecznictwem przesłanka nabycia prawa do renty, określona w art. 57 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy jest spełniona przez osobę częściowo niezdolną do pracy przed podjęciem zatrudnienia, a wykonującą pracę zgodnie z jej możliwościami zdrowotnymi, w razie pogorszenia się jej stanu zdrowia w stopniu, który uniemożliwia wykonywanie dotychczasowej pracy, które nastąpiło w czasie wykonywania tego zatrudnienia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 roku w sprawie o sygn. akt I UK 357/14, lex numer 1771400 oraz z dnia 6 sierpnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt II UK 513/13, OSNP 2016/1/10, lex numer 1539469). Tym samym odwołująca S. S. spełniłaby przesłankę do przyznania prawa do renty, w jakiej mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy, gdyby wykazała, że w okresie zatrudnienia, tj. od dnia 1 czerwca 2010 roku do dnia 1 lipca 2013 roku nastąpiło u niej istotne pogorszenie stanu zdrowia w stopniu, który uniemożliwiłby wykonywanie dotychczasowej pracy.

Przeprowadzone przez Sąd I instancji postępowanie dowodowe nie wykazało, aby w okresie zatrudnienia odwołującej miało miejsce takie istotne pogorszenie stanu jej zdrowia w ramach częściowej niezdolności do pracy, które uniemożliwiłoby odwołującej wykonywanie pracy w dotychczasowym ograniczonym zakresie.

Biegli specjaliści z zakresu psychiatrii i psychologii stwierdzili, że odwołująca jest osobą trwale częściowo niezdolną do pracy od urodzenia, przy czym nie dostrzegli u niej żadnego pogorszenia stanu zdrowia psychicznego (k. 11-14). Natomiast biegli z zakresu pulmonologii (k. 54) oraz alergologii (k. 78) w ogóle nie znaleźli podstaw do uznania odwołującej za osobę niezdolną do pracy odpowiednio z przyczyn pulmonologicznych i alergologicznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił sporządzone w sprawie opinie biegłych sądowych, uznając, że są one rzetelne, kompletne i wiarygodne. Stanowisko biegłych psychiatry oraz psychologa, który nie dostrzegł u odwołującej, będącej od urodzenia osobą częściowo niezdolną do pracy z przyczyn psychiatrycznych, istotnego pogorszenia stanu zdrowia, jak również stanowisko biegłych pulmonologa oraz alergologa, odmawiających uznania odwołującej za osobę niezdolną do pracy z przyczyn pulmonologicznych i alergologicznych, zdaniem Sądu II instancji, zostało przekonywująco uzasadnione. Podkreślić należy, iż opinie te zostały wydane po dokonaniu przez biegłych analizy całokształtu dokumentacji medycznej zgromadzonej zarówno w aktach sprawy, jak też w aktach ZUS, zaś wydanie opinii przez biegłych psychiatrę i psychologa zostało również poprzedzone badaniem odwołującej przez biegłych (odwołująca nie stawiała się na badania, które przed sporządzeniem opinii miały być przeprowadzone przez biegłego pulmonologa i alergologa). Wskazania wymaga też, że Sąd zasięgnął wiadomości specjalnych od wszystkich biegłych o specjalnościach odpowiadających schorzeniom, na które cierpi odwołująca.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji prawidłowo uznał, że zastrzeżenia do opinii biegłych wniesione przez odwołującą nie zawierają merytorycznych zastrzeżeń do opinii, a więc nie powodują potrzeby dalszego prowadzenia postępowania dowodowego. Sąd II instancji w pełni podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażone w wyroku z dnia 23 września 2010 roku w sprawie o sygn. akt VI ACa 36/10 (lex numer 785497), iż sam fakt niezadowolenia jednej ze stron z treści sporządzonej w toku sprawy opinii biegłego, tudzież podtrzymywania zarzutów pod adresem tej opinii, nie obliguje w żadnym razie sądu do dopuszczenia dowodu z kolejnej opinii biegłego. Sąd nie jest zobowiązany do prowadzenia postępowania dowodowego do czasu aż strona uzyska korzystną dla siebie opinię. Uzupełnianie tego postępowania uzasadnione byłoby natomiast wyłącznie w razie zgłoszenia rzeczowych argumentów pod adresem dotychczas sporządzonych opinii, czy też przedłożenia nowej dokumentacji medycznej. Sytuacja taka nie miała natomiast miejsca.

Z tych względów jako zasadne należało uznać stanowisko Sądu Okręgowego, który nie dostrzegł podstaw do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego poprzez dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii biegłego sądowego alergologa (art. 217 § 3 k.p.c.).

Reasumując, Sąd I instancji prawidłowo ocenił, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do poczynienia ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Sporządzone w sprawie rzetelne opinie biegłych nie pozwalają ustalić, aby u odwołującej S. S. w okresie wykonywania przez nią pracy, tj. od dnia 1 czerwca 2010 roku do dnia 1 lipca 2013 roku nastąpiło istotne pogorszenie stanu jej zdrowia w ramach częściowej niezdolności do pracy, które uniemożliwiłoby jej wykonywanie pracy w dotychczasowym ograniczonym zakresie.

Końcowo dodać należało, iż w niniejszym postępowaniu zadaniem Sądu Apelacyjnego było skontrolowanie prawidłowości wyroku Sądu I instancji, wydanego w konkretnym postępowaniu. Podniesione w apelacji kwestie dotyczące innych postępowań toczących się przed (...) Oddział w O. oraz sądami w Olsztynie pozostają poza zakresem niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

A.K.